

ACC. NR. Q.H.81

Landskap: SKÅNE Upptecknat av: Kjell Hagberg
Härad: FROSTA Adress: _____
Socken: S RÖRUM Berättat av: Per Persson
Uppteckningsår: 1929 Född år 1858 i Gunnarp S Rörum

Uppteckningen rör se Reg.

Sid 10

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: *Skåne* Socken: *S. Rönne*

Fullständigt namn: *Pu Persson*

Född den *1858* på *Sumnap*
(gård eller by)

i *S. Rönne*

Yrke: *Lantbrukare* (socken och landskap) Bisyssla:

Bosatt å följande platser: _____
(socken, landskap, tid)

Bor nu *Sumnap*
(gård eller by jämte postadress)

Faderns namn: _____ född _____

Moderns namn: _____ född _____

Sedan huru länge är slakten känd: a) fädernet? _____ b) mödernet? _____

Närmare upplysningar om slakten: _____
(t. ex. inflyttning, yrken m. m.)

Sagesmannens barndom: _____
(el. upptecknarens) (sysselsättning, syskon)

skolgång _____

Läsning:
(böcker, tidningar m. m.)

Resor:

Har sagesmannen sina hågkomster efter vissa personer? Vilka?

(el. upptecknaren)
Efter hustruens mormors och personer som
i sagsm. s. berättade eller var gamla.

Deltagande i föreningslivet:

Förtroendeuppdrag:

Övriga upplysningar: Har i sin ungdom varit i
amerika 4 år.

Död den
(år och dag)

Ant. av

Dessa uppgifter ha insänts av:

Kjell Hagberg
(namn och fullständig adress)

år 1929

Skåne

S. Rörmans sn.

2481

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Torvgille

Torvgille

Strax efter ~~de~~ vårningen var avslutad i slutet av maj eller början av juni började de med torven. De bytte hjälp och kunde vara tolv till femton man ute på torvmossen.

Arbetet började vid fem - halv sex tiden. Då fick de gök, smör , bröd , ost eller korv och kaffe, innan de begav sig ut på mossen. Klockan åtta fick de "davra". Då var det brännvin förstås till maten, som i allmänhet bestod av ärtsoppa och kokt fläsk. Kl. tolv hölls middagen och den bestod som vanligt av risengröt och mjölk, bröd

och smör. Middagsrasten varade till $\frac{1}{2}$ 2 - de beräknade att det tog en halv timma att äta och sen skulle de ha en timma till vila.

Merafton hölls vid fyratiden och bestod av bröd, smör, ost, fläsk och äggkakaka, samt brännvin. Vid åtta avslutades arbetet och då fick de pärsoppa, kött och panntoflor med spad till, bröd och smör och supar. När de ätit koktes sen särskilt kaffe och ~~xillix~~ till det fick de flera supar - tre eller fyra stycken.

Torvupptagningen tillgick så: Tre , fyra eller fem stod i graven och kastade upp torven. Två eller tre gick uppe vid graven och stack ut torven så bred de ville ha den. Några rullade utbden på rulleböror på mossen och där stod några andra som satte upp den till tork.

2481

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

3

Efter en tid skulle torven vändas, så att den torkade på båda sidor. Fem till sex veckor efter upptagningen kullades den. Detta skulle ske innan de började att hösta höet. Sen kördes den in innan ~~tor~~ innan sädehösten började. Denna torv kallades för skäratorv.

2481

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIVStengillen

Stengillen

De hade något förr i tiden för mycket länge sedan, som de kallade stengillen. En man som dog för över fyrtio år sedan och då var mycket gammal berättade, att det fanns sådana gillen i hans ungdom. Det är väl omkring hundra år sedan nu. Hela byn hjälptes åt att köra sten från åkern och lägga den i stengården. Några lassade, andra körde och somliga gjorde stengården. Stenarna kördes på stenvagnar, som kallades för lejdrar. Två grova bjälkar - s.k. lejdrar - voro lagda över hjulen och på dessa lades stenarna. De kunde köra nästan hur stora stenar som

5

2481

2

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

helst, bara de kunde få på dem på vagnen.

Den gamle mannen, som varit med om stengillan, sade, att han hade en hingst, som ^{var} ~~avr~~ den starkaste i hela byn att köra stenar.

När de hade slutat stenkörningen på ett ställe fortsatte de på ett annat och hjälpte så varandra. På kvällen hölls gille, men det är nu så länge sedan, så att jag vet inte hur gillet gick till. Men någon betalning fick de inte, utan gillet skulle vara i stället.

2481

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

6.

Höstagille

Höstagille

Den dag i slutet av juli, då gräset var inhöstat,
höll bonden höstagille för oss, På kvällen fingo vi god
mat och brännvin. Sedan dansade vi och lekte jullekar.

Vi hade ej någon spelman, utan en sjöng och så dansade
vi efter sången.

7.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2481

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Kardegille

Kardegille

Jag har endast varit med på ett kardegille. Vid sju-
tiden samlades byns pigot, kvinnor och drängar. Drängarna
drucko brännvin, socker och vatten och sjöngo kardevisan
och andra visor medan kvinnorna kardade. Vi fick senare på
kvällen mat. Sedan höllo vi på till 3-5 tiden på morgonen.
Någon betalning erhöll kvinnorna ej.

2481

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

8.

Bröllop

88Bröllop

De gamla berättade att bröllopet förr varade en hel vecka. Släktingarna kommo då och hade mat med sig - 4 till 6 kakor fint bröd, en koppåsmör, ett grötfat och ett stekt lammlår. De lågo på logen, där halm breddes ut.

Vid middagen sutto brudparet vid ändan av bordet och de närmaste släktingarna närmast intill - fruntimmern på den ena sidan och karlarna på den andra. Brudgummen satt till höger om bruden. En traktör stod för trakteringen. Dagen efter tog han upp pengarna, som gästerna gav till brudparet. Han skrev upp hur mycket var och en gav. Släktingarna gav 25, 50 och 100 kronor; naboarna och ungdomen endast 2-5. Brudgummen måste hålla reda på hur mycket var och en gav, ty höll denne sedan bröllop, skulle han giva lika mycket som denne givit med ränta på.

Man spelade och dansade i bröllopgården. De första dagarna drucko så mycket öl, att de blevo sjuka och sedan drucko de bara vatten. Ölet hade de sedan till höstningen.

2481

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

9

Ungdomsgiläe

Ungdomsgille

Ungdomsgillena hölls på vintern i oktober och december men allra mest annandag jul. Då fick de fülle så mycket de ville ha-konjak, toody och gök-och de var så fulla att de knappast kunde gå. De fick ha gillet hos en bonde inne i stugan. På somliga ställen dansade de på plankalogan, annars i folkstugan. Varje dräng fick betala två kronor. På somliga gillan hade de cigarrer också. Gillet varade ända till fyrafem tiden på morgonen. Sen de blev mycket supna, tog dansen mest slut och då bara drack de, och sjöng och trallade. Somliga fick bli kvar där och andra skjutsade de hem. Kvinnorna fick kaffe och kakor, samt vin.

Register:

2481

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

10.

Förregille och torvupptagning.	sida 1-3.
Stenupptagning och öbergille	" 4-5.
Höstagille	" 6.
Kardegille	" 7.
Bröllop	" 8.
Ungdomsgille	" 10.